

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Psihologie

Testul 6

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I TÉTEL

(30 pont)

Minden feladat esetében írja le a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt! Egy helyes válasz van!

1. Az érzékelési kép:
 - a. összetett és sematikus
 - b. egyszerű és elsődleges
 - c. egyszerű és másodlagos
 - d. másodlagos és sematikus
2. Ha egyidejű képünk van egy virág színéről, alakjáról és illatáról, akkor az:
 - a. észlelés
 - b. érzékelés
 - c. képzet
 - d. képzelet
3. A személy fizikai tulajdonságainak ábrázolásakor túlnyomórészt részt vesz a/az:
 - a. figyelem
 - b. beszéd
 - c. emlékezet
 - d. akarat
4. Az a serdülő, aki kijelenti, hogy szüksége van egy performáns tabletre, egy szükségletet fejez ki,
 - a. ami másodlagos
 - b. amelynek kielégítetlensége bizonyosan veszélyezteti a testi épségét
 - c. ami elsődleges
 - d. amit lehetetlen kielégíteni
5. Érzelem kifejezés kommunikációs szerepe feltételezi:
 - a. mások viselkedésének befolyásolását egy tevékenység végrehajtásának érdekében
 - b. az alkalmazkodás érdekében történő önszabályozást
 - c. csoportos érzelmi állapotok kiváltását
 - d. a személy által átélt érzelmi állapot megismertetését másokkal
6. A személy azon jártassága, hogy képes egyidőben egy vagy több ingerre összpontosítani a figyelmét, az a:
 - a. megosztottság
 - b. koncentráció
 - c. stabilitás
 - d. befolyásolhatóság
7. Osztálytársai elismerik, hogy András állhatatos, képes szándékos erőfeszítéseket tesz amíg célját el nem éri. Andrásról elmondható, hogy:
 - a. gyors
 - b. független
 - c. kitartó
 - d. rugalmas

8. Az a személyiség mely egy személy viselkedésének stabil eleme, amely jellemzi és megkülönbözteti őt egy másik embertől:
- iskoláskor kezdetével, a formális oktatás hatására alakul ki
 - öröklött, genetikailag meghatározott
 - születéstől kezdve formálódik
 - serdülőkorban formálódik, az érési folyamat kezdetével
9. Mihály szenvedélyesen rajong a lovaglásért, állandóan szükségét érzi, hogy gyakoroljon. Motivációs szempontból a lovaglás öröme:
- egy meggyőződés
 - egy érdeklődés
 - egy szervi szükséglet
 - egy anyagi szükséglet
10. Andreának tudomására jutott, hogy I helyezett lett az iskolai sakkversenyen. Az átélt öröm:
- érzés
 - szenvedély
 - emóció
 - hangulat

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A bal oldali oszlopban a gondolkodás műveletei vannak felsorolva, a jobb oldaliban pedig igaz kijelentések azzal kapcsolatosan. Írja le a vizsgalapra a helyes megfeleltetéseket a bal oszlopban lévő betűk és a jobb oldali oszlopban lévő számok között.

a. Összehasonlítás	1. A tárgy alkotóelemeire való szétbontásának művelete valamint az alkotóelemek jelentőségének meghatározása az egészhez viszonyítva.
b. Általánosítás	2. Egy tárgy elkülönült részelemeinek vagy tulajdonságainak mentális térben való rekonstruálásából áll.
c. Analízis	3. Egy kritérium alapján a tárgyak alapvető hasonlóságainak és különbségeinek mentális térben való kiemelését feltételezi.
d. Szintézis	4. A tárgy alapvető tulajdonságainak mentális térben való megtartási művelete és a másodlagos tulajdonságok figyelem kívül való hagyása.
	5. Egy tárgy tulajdonságainak kiterjesztési művelete egy tárgycsoportra.

12 pont

B.

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

„A képzelet csak az emlékezetünk gyümölcse.” (Pierre Bonnard)

A fenti idézetből kiindulva válaszoljon a következő követelményekre:

- Nevezze meg azt a két lelki folyamatot/jelenséget, amelyre a szöveg explicit módon utal!
4 pont
- Mutassa be 1 pontban megemlített lelki folyamat/jelenség egyikének három jellemzőjét!
6 pont
- Alkosson egy példát, amelyben a képzelet formáinak egyikét szemlélteti!
4 pont
- Érveljen, hozzávetőlegesen öt sorban a felejtés hasznossága mellett!
4 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

Mircea Eliade a legerősebb, legkitartóbb és legvonzóbb teremtmény energiája a román kultúrában. Természetesen sok olyan személyiség volt, akik gyermekkoruktól kezdve tudatában voltak saját

értékeiknek, és látható volt a társadalmi, szakmai, politikai kiteljesülésük stb. de soha senki nem alkotott és kovácsolt ily tisztasággal és határozottsággal, oly sok bizonyossággal és rendszerességgel [...]

Az életrajzában a 15 éves diák, oldalak százait tölti meg a tizenévesek történeteivel és eseteivel, tudatában van annak, hogy a bennük lévő világteremtő erő a világirodalmat kelti életreA másik végleten, a megbecsült ember, akiről Noica így ír a „Vremea”-ban, 1929 december 5-én: egy olyan ember, aki élt és él, aki a gondolatok után kap, hogy általuk majd a brutális replikáktól szenvedjen, melyekhez lelkiileg kötődik, meginogva tőlük de ugyanakkor megtartva az egyensúlyt, összeomlik és növekedik. Soha egyetlen innen származó gondolatot sem érzett közelebb a többszörös és fegyelmezetlen tapasztalat csodájánál. Szeretett eszményit játszani, a kínban elpusztulni, próbálkozni és a kalandba bocsájtkozni.” (...) Egy nemzedéket kapcsolt össze, nem csupán annak jelképe volt.” (...)

Végül, az abszolút ember és a „sors nélküli” ember között egy egész rangsornyi polaritás létezett. És mindenikhez a kulcsot „A rövidlátó serdülő regénye” jelentette. Itt mutatkozik meg a legtisztábban és legvilágosabban az ellentétek harmóniájának összesége, melyek Eliade személyiségét alkotják: „Mindenik kollégámnál magasabb rendűnek éreztem magam, legalább azért a hatalmas erőfeszítésért, melyet arra fordítottam, hogy szélesítsem és mélyítsem kultúrámat. (...) De ennél több voltam.

A serdülőkor teljes krízisében voltam, minden reggel egyre csúnyábbnak, esetlenebbnek éreztem magam, főleg, amikor velem egykorú lányokkal találkoztam, barátaimhoz képest szégyenlősnek és nem kíváncsinak éreztem magam. A személyes válságom súlyosbodott egészen a líceum végéig. Valószínűleg ezért nem tudtam befejezni a regényt. Egy adott pillanatban azt éreztem, hogy csak I. sz. első személyben tudok írni és ennek nem volt semmi értelme, csak az önéletrajz esetében. Így fogtam neki „A rövidlátó serdülő regényének...”

Ugyanott: „elkezdődtek a melankóliás krízisek (...) Hosszú ideig az egyedüllét magánya megvédett, a kudarcától és a megaláztatástól, mint egy belső pajzs. Egyszeribe magányom, mely sorsom is egyben, úgy védett, mint egy sírkő. Mindent megtettem volna, hogy széttörjem.”

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

A fenti szövegből kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre!

- A. Határozza meg, C.G. Jung elmélete alapján Eliade temperamentumának típusát. Pontosítson a szöveg alapján két gondolatot/ kijelentést, amellyel az adott válaszát igazolja! **6 pont**
- B. Úgy gondolja, hogy Eliade egy erős személy volt? Emeljen ki egy érvet a szövegből, amivel az adott válaszát igazolja! **4 pont**
- C. A szöveg kiemeli, hogy Eliade személyisége az ellentétek harmóniája volt. A szövegre utalva említsen meg két érvet, ami ezt az állítást igazolja! **6 pont**
- D. Hozzávetőleg fél oldalas terjedelemben mutassa be G.W. Allport elmélete alapján Eliade jellemét, kiemelve a jellemének egy kardinális és két alaptulajdonságát! **10 pont**
- E. Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel cáfolja azt a kijelentést, hogy a vérmérsékleti tulajdonságokat jónak vagy rossznak, kíváncsinak vagy nemkíváncsinak tekintjük. **4 pont**